

dr hab. Agata Sapiecha
adiunkt UMFC w Warszawie
Dziedzina - sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna - instrumentalistyka
Adres do korespondencji

Warszawa, dnia 15 czerwca 2018 roku

RECENZJA

Zleceniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, Rada Wydziału Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej i Jazzu, pismo z dnia 16 kwietnia 2018, zlecenie podjęte na podstawie art. 11 oraz 14 *Ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U. Nr 65, poz. 595 wraz ze zmianami Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z 2005 roku, Dz. U. Nr 84, poz. 455 z 2011 r., Dz. U. Z 2014 r. poz. 1198), § 1 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 roku w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. Z 2014 r., poz. 1383).

Dotyczy:

Uchwały Rady Wydziału Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi nr 36/II/2014/2015 podjętej na posiedzeniu w dniu 8 kwietnia 2015 roku, w sprawie: wszczęcia, na wniosek Pani **mgr Judyty Tupczyńskiej** z dnia 5 marca 2015 roku, przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka i wyznaczenia mnie recenzentem pracy (dzieła wraz z opisem) zatytułowanej *Narodziny idiomu skrzypcowego we Francji na przykładzie sonat na skrzypce i basso continuo ze zbioru „Recueil de douze sonates, a II et III partie avec la basse chifrée” Jean-Féry'ego Rebel*a.

W świetle *Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U. nr 65, poz. 595, ze zmianami Dz. U. nr 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 r., tekst jednolity art. 6 ust. 1, 3) Rada Wydziału Instrumentalnego posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej *instrumentalistyka*.

Do nadesłanego mi przez przewodniczącego Rady pisma sygnowanego datą 16 kwietnia 2018 roku, informującego o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mojej osoby recenzentem pracy doktorskiej Pani **mgr Judyty Tupczyńskiej** została dołączona następująca dokumentacja z posiedzenia Rady w dniu 20 września 2013 roku:

- Uchwała Rady Wydziału Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi nr 36/II/2014/2015 podjętej na posiedzeniu w dniu 8 kwietnia 2015 roku;
- dokumentacja doktoranta,
- dzieło artystyczne doktoranta utrwalone na płycie CD wraz z opisem,

Podstawowe dane o kandydatce

Pani Judyta Tupczyńska (nazwisko rodowe: Wrona) urodziła się 12 września 1979 roku w Częstochowie.

W 1998 r. ukończyła z wyróżnieniem Państwowe Liceum Muzyczne w Częstochowie w klasie skrzypiec, a w 2003 r. została absolwentką Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie na Wydziale Kompozycji, Dyrygentury i Teorii Muzyki (dyplom z wyróżnieniem) oraz Międzywydziałowego Studium Muzyki Dawnej prowadzonego przez Agatę Sapiechę w klasie skrzypiec barokowych. Studiowała również w Akademii für Alte Musik Oberlausitz w Görlitz (Niemcy) u Simona Standage. W 2007 r. ukończyła studia podyplomowe w Scholi Cantorum Basiliensis (Szwajcaria) w klasie Chiary Banchini. W czasie studiów była stypendystką Ministra Kultury i Sztuki oraz szwajcarskiej fundacji Rapp Stiftung.

Doskonaliła swoje umiejętności interpretacji muzyki średniowiecza, renesansu i baroku na kursach mistrzowskich w Polsce i zagranicą, prowadzonych m.in. przez Enrico Gattiego, Antona Stecka, Petera Holmana, Gabriele Russo.

W 2001 r. została laureatką Konkursu Młodych Kompozytorów „Musica Sacra”.

W 2007 otrzymała nagrodę specjalną na konkursie skrzypcowym „Premio Bonporti” w Rovereto (Włochy).

Prowadzi działalność koncertową jako solistka, kameralistka, koncertmistrz i muzyk orkiestrowy wykonując muzykę dawną na historycznych instrumentach smyczkowych, współpracując również z zespołami: *Il Tempo*, *Concerto Polacco*, *Kapela Jasnogórska*, *Harmonologia*, *Capella Cracoviensis*, *Arte dei Suonatori*, *La Tempesta*, *Collegio di Musica Sacra*, *Comtessa*, *Dekameron*, *La Cetra* (Szwajcaria), *Haydn Sinfonietta Wien* (Austria), *Il Complesso Barocco*, *Academia Montis Regalis*, *l'Orchestra Barocca della Mitteleuropea* (Włochy), *L'Ambassadeurs* (Francja), *Brevis Consort* (Litwa). Jako solistka, muzyk kameralny i orkiestrowy występowała na wielu krajowych i międzynarodowych festiwalach, m.in. w Niemczech, Francji, Szwajcarii, Włoszech, Belgii, Holandii, Austrii, Słowacji, Irlandii, Wielkiej Brytanii, Szwecji, Danii i Turcji. Ma na swoim koncie nagrania fonograficzne oraz nagrania dla radia polskiego, brytyjskiego, niemieckiego, szwajcarskiego i szwedzkiego.

Prowadzi również działalność pedagogiczną i propagującą wykonawstwo muzyki dawnej na instrumentach historycznych. Od października 2011 roku jest wykładowcą skrzypiec barokowych na Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi. Prowadziła wiele kursów muzyki dawnej i gry na skrzypcach barokowych, m.in. w Białymstoku, Rēzekne (Łotwa), na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie, na Akademii Muzycznej w Poznaniu oraz w szkołach muzycznych w Bielsku Białej, Pabianicach, Krośnie, Sanoku, Wrocławiu i Łodzi.

Koncerty i repertuar

Pani Judyta Tupczyńska w okresie od 20.05.2000r. do 15.03.2015 r. wystąpiła podczas 228 koncertów w kraju i za granicą jako **solista i kameralista** grając na skrzypcach historycznych (barokowych i klasycznych), a także na instrumentach średniowiecznych i renesansowych (fidel, rebek). W dokumentacji działalności artystycznej przedstawiła chronologicznie wykaz koncertów w tabelach oraz potwierdzenie ich realizacji uwidocznione na plakatach i w programach. wydarzeń.

Koncerty te miały miejsce w prestiżowych wnętrzach, w ramach znaczących festiwali, w najważniejszych ośrodkach w Polsce i w większości krajów Europy, co potwierdza przedłożona przez Doktorantkę dokumentacja działalności artystycznej.

Nagrania

Pani Judyta Tupczyńska do opisu działalności artystycznej dołączyła wykaz i dokumentację 17 płyt CD, nagrań dokonanych w latach 2004-2014, w których Doktorantka brała udział jako solistka, kameralistka, członkini zespołów i orkiestr, tak polskich, jak międzynarodowych: Kapela Jasnogórska, Concerto Polacco, Trio Comtessa, La Tempesta, Polska Orkiestra XVIII wieku, IL Tempo i Schola Gregoriańska, Camerata Silesia, Haydn Sinfonietta Wien, Il Complesso Barocco, Academia Montis Regalis, Les Ambassadeurs.

PRACA DOKTORSKA Pani Judyty Tupczyńskiej składa się z dzieła artystycznego utrwalonego fonograficznie na płycie CD oraz z jego opisu w formie książkowej.

Dzieło artystyczne stanowi nagranie pięciu sonat na skrzypce solo (od VIII do XII) Jean-Féry'ego Rebeli ze zbioru *Recueil de douze sonates à II et III parties avec la basse chiffrée* z roku 1695, odzwierciedlających narodziny idiomu skrzypcowego we Francji.

Pani Judyta Tupczyńska, dzięki – wynikającej tak z pasji jak wiedzy – dogłębnej analizie sonat, ich zawartości technicznej, stylistycznej i emocjonalnej, przedstawia słuchaczowi interpretację na najwyższym poziomie artystycznym. Jest to wykonanie piękne i mądre zarazem, skupiające uwagę odbiorcy na czytelnie prowadzonej myśli muzycznej. Idiom stylu francuskiego spleta się w sonatach Rebeli z próbującą przeniknąć go ekspresją włoską, co Pani Judyta Tupczyńska, ale też cały zespół odzwierciedla w swoim pięknym, wyrafinowanym stylistycznie, a jednocześnie żarliwym, wirtuozowskim wykonaniu.

Dojrzałość wypowiedzi artystycznej wynika tu z przemyślanych a zarazem naturalnie zastosowanych proporcji tempa, dynamiki, sonorystyki tworzącej piękne brzmienie zespołu, kształtowania frazy dzięki zrozumieniu harmonii.

Narracja muzyczna skrzypiec, wysmakowane, realizowane bez przerysowań *inégalité*, oczywistość

charakterów następujących po sobie części - to wszystko wprowadza słuchacza w świat francuskiej konwersacji muzycznej, tu z wykorzystaniem wszystkich możliwości technicznych i brzmieniowych instrumentu i zespołu.

Należy też podkreślić najwyższej klasy grę zespołową, a także świetnie zrealizowane nagranie przez reżysera nagrania, Pana Łukasza Kurzawskiego.

Opis dzieła artystycznego składa się ze Wstępu, czterech Rozdziałów, Zakończenia, Opisu płyty CD, streszczenia tematu w języku angielskim i imponującej Bibliografii.

Praca napisana jest zgodnie z przedstawioną wcześniej koncepcją.

Ze względu na nagranie Sonat Rebeli po raz pierwszy w Polsce przez Doktorantkę, a także podjęcie tematu rzadko pojawiającego się w polskich publikacjach, praca wnosi wiele cennych spostrzeżeń. Tezy stawiane przez Panią Judytę Tupczyńską są udowodnione nie tylko z wielką wiedzą, ale też piękną polszczyzną.

Praca jest wzbogacona trafnie i gustownie dobraną ikonografią.

Treść odzwierciedla dojrzałość prowadzonych badań na rzecz najwyższej jakości interpretacji dzieła.

Konkluzja

Pani Judyta Tupczyńska, którą poznałam jako osobę rozpoczynającą studia w Akademii Muzycznej (obecnie Uniwersytecie Fryderyka Chopina w Warszawie), która studiowała teorię muzyki i jednocześnie grę na instrumentach historycznych z rodziny skrzypiec, w imponujący sposób rozwija swój talent, łącząc posiadaną i wciąż zdobywaną wiedzę z kunsztem gry na skrzypcach.

Jej interpretacja muzyki, tak *sacrum* jak *profanum*, jest mądra i zachwycająca wirutozeryą, jaką opisuje Owen Jander w the New Grove Dictionary of Music & Musicians:

Wirtuozem można nazwać osobę wybitną; to muzyk o niezwykłych umiejętnościach technicznych. W swoim oryginalnym włoskim użyciu (szczególnie w XVI i XVII wieku) zaszczytny tytuł wirtuoza był zarezerwowany dla osoby wyróżniającej się w jakiegokolwiek dziedzinie intelektualnej lub artystycznej: poety, architekta, uczonego itp. Zatem w dziedzinie muzyki mianem „wirtuoz” określano wykonawcę o nieograniczonych możliwościach technicznych, ale co ważniejsze, kompozytora, teoretyka lub co najmniej słynnego maestro di cappella.

(A person of notable accomplishment; a musician of extraordinary technical skill. In its original Italian usage (particularly in the 16th and 17th centuries) 'virtuoso' was a term of honour reserved for a person distinguished in any intellectual or artistic field: a poet, architect, scholar etc. A virtuoso in music might be a skilful performer, but more importantly he was a composer, a theorist or at least a famous maestro di cappella).

Niniejszym stwierdzam, że Doktorantka wykazała się wiedzą teoretyczną, a także umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. W ten sposób rozwiązała założone zagadnienie artystyczne i spełniła bez zastrzeżeń wymagania art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14.03.2003 roku.

Pracę doktorską Pani mgr Judyty Tupczyńskiej przyjmuję.

dr hab. Agata Sapiecha

ad. UMFC w Warszawie

